

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 31.7.2012
COM(2012) 433 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**Strategie pentru competitivitatea durabilă a sectorului construcțiilor și a
întreprinderilor sale**

{SWD(2012) 236 final}

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Strategie pentru competitivitatea durabilă a sectorului construcțiilor și a întreprinderilor sale

1. INTRODUCERE

Sectorul construcțiilor joacă un rol important în economia europeană. Acesta generează aproape 10% din PIB și oferă 20 de milioane de locuri de muncă, în special pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici. De asemenea, construcțiile reprezintă unul dintre principalii consumatori de produse intermediare (materii prime, produse chimice, echipamente electrice și electronice etc.) și de servicii conexe. Datorită importanței sale economice, performanța sectorului construcțiilor poate influența în mod semnificativ dezvoltarea economiei în ansamblu.

Calitatea lucrărilor de construcție are, de asemenea, un impact direct asupra calității vieții europenilor. Nu în ultimul rând, performanța energetică a clădirilor și eficiența resurselor în procesul de fabricație, transportul și utilizarea produselor pentru construcția de clădiri și infrastructuri au un impact considerabil asupra energiei, asupra schimbărilor climatice și asupra mediului.

Prin urmare, competitivitatea întreprinderilor de construcții constituie o temă importantă nu numai pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă în general, ci și pentru garantarea durabilității acestui sector.

Sectorul ar putea contribui în mod semnificativ la crearea de locuri de muncă¹ prin intensificarea activității în unele domenii foarte promițătoare, precum renovarea de clădiri și în infrastructură, cu sprijin, de exemplu, prin politici adecvate de promovare a cererii, dar și de încurajare a investițiilor. Astfel, sectorul construcțiilor joacă un rol important în punerea în aplicare a strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. În plus, Comunicarea Comisiei privind „Foaia de parcurs pentru energie 2050”² subliniază că o mai mare eficiență energetică a clădirilor noi și a celor existente este esențială pentru transformarea sistemului energetic al UE.

Un sector al construcțiilor durabil joacă un rol crucial pentru atingerea obiectivelor pe termen lung ale UE de reducere cu 80-95% a emisiilor de gaze cu efect de seră. În conformitate cu foaia de parcurs pentru trecerea la o economie competitivă cu emisii reduse de carbon în 2050³, contribuția rentabilă a sectorului clădirilor ar însemna o reducere de aproximativ 40-50% în 2030 și de aproximativ 90% în 2050. Investițiile necesare ar contribui în mod semnificativ la competitivitatea sectorului european al construcțiilor. De asemenea, sectorul are un rol important în adaptarea la schimbările climatice și la rezistența la catastrofele

¹ Se estimează că 275 000 de noi locuri de muncă ar putea fi create în acest sector până în anul 2020. CEDEFOP „Competențe, cerere și ofertă” 2010, p. 96 - http://www.cedefop.europa.eu/en/Files/3052_en.pdf.

² COM(2011) 885/2.

³ COM(2011) 112.

naturale și provocate de om prin promovarea investițiilor pe termen lung care vizează protecția împotriva catastrofelor naturale.

Cu toate acestea, sectorul construcțiilor se confruntă cu o serie de probleme structurale, precum penuria de lucrători calificați în multe întreprinderi, atractivitatea scăzută pentru tineri din cauza condițiilor de muncă, capacitatea limitată de inovare și fenomenul muncii nedeclarate. În sens mai larg, situația actuală în acest sector poate fi caracterizată prin trei elemente fundamentale.

În primul rând, sectorul construcțiilor este unul din sectoarele cel mai puternic afectate de criza financiară și economică (lucrările în domeniul construcției de clădiri și de infrastructuri au scăzut pe teritoriul UE-27 între ianuarie 2008 și noiembrie 2011 cu 16%⁴). În al doilea rând, există o concurență sporită din partea operatorilor din afara Europei, nu numai pe piețele internaționale, ci și în cadrul pieței interne, în special cu privire la proiectele de infrastructură. Această concurență externă nu acționează întotdeauna în mod corect; întreprinderile din UE se confruntă adesea cu costuri mult mai mari decât întreprinderile neeuropene. În sfârșit, problemele din domeniile energiei și mediului au creat o nouă dinamică în rândul întreprinderilor și au stimulat diverse inițiative ale sectorului public care au devenit factori-cheie în concurența pe piață. Unele progrese semnificative au fost deja înregistrate de întreprinderile de construcții, însă atingerea obiectivelor UE în materie de climă, energie și mediu va necesita modificări semnificative care vor fi dificil de abordat de către sector fără un sprijin politic adecvat.

Prezenta comunicare identifică principalele provocări cu care se confruntă sectorul în prezent și până în 2020, în materie de investiții, de capital uman, de cerințe ecologice, de reglementare și acces la piețe și propune o serie de inițiative în sprijinul sectorului în acest scop. Pe termen scurt, se pune accentul pe necesitatea susținerii creșterii economice și a ocupării forței de muncă în sectorul construcțiilor ca răspuns la criză. Pe termen lung, provocările cu care se confruntă sectorul vor necesita o abordare concertată și coordonată la nivel european pentru a ameliora funcționarea lanțului de valori, în special prin parteneriate voluntare între sectoarele public și privat, precum și printr-un cadru de reglementare adecvat, dacă este necesar.

2. SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PRINCIPALELE PROVOCĂRI

Diversitatea activităților din cadrul fiecărei ramuri a sectorului construcțiilor conduce la o realitate contrastantă în privința aspectelor socio-economice, organizaționale, culturale și tehnologice și în privința adaptării la noile reglementări și oportunități de piață.

Există provocări globale care pot deveni factori de creștere durabilă pe termen mediu, dacă în prezent sunt luate măsuri corespunzătoare. Aceasta ar putea duce la dezvoltarea unei game de servicii menite să abordeze probleme precum sănătatea și siguranța, eficiența energetică, construcția ecologică, rezistența la dezastre, climatul interior, reutilizarea/valorificarea/reciclarea și proiectarea pe măsură („*design to fit*”). Dacă sunt abordate în mod adecvat, aceste provocări ar putea, de asemenea, deschide noi oportunități de piață.

⁴ Comunicatul de presă al Eurostat 169/2011 din 17 noiembrie 2011.

2.1 Contextul macroeconomic general

Criza financiară a afectat sectorul construcțiilor în mod deosebit; s-au înregistrat scăderi severe ale cererii, în special pe piața imobiliară rezidențială, dar și pe alte piețe, de exemplu pe piața construcțiilor de infrastructuri. Tendințele diferă de la un stat membru la altul. În unele state membre, explozia bulei imobiliare a fost unul din principalele cauze ale prăbușirii cererii și a continuat să reducă în mod semnificativ activitatea în acest sector⁵. În altele, sectorul este afectat în mod special de contracția piețelor de credit. Constrângerile care apasă asupra cheltuielilor publice din cauza crizei vor exercita o presiune și mai mare asupra investițiilor în infrastructură.

Ca răspuns la criză, unele țări au investit în **pachete de stimulare**, de exemplu prin investiții în proiecte de infrastructură anticipate, prin rate reduse ale TVA pentru construcții noi și/sau renovări de clădiri, prin rate preferențiale ale dobânzii la creditele ipotecare etc. Cu toate acestea, numai acele abordări care includ măsuri menite să actualizeze competențele și calificările, care favorizează inovația și economia ecologică vor avea, de asemenea, efecte durabile asupra competitivității sectorului. Aceasta scoate în evidență necesitatea elaborării de politici adecvate care să stimuleze creșterea economică și ocuparea forței de muncă pe termen scurt, dar care să încurajeze în același timp o restructurare a sectorului de construcții pe termen lung.

2.2 Eficiența lanțului de valori

Piețele în sectorul construcțiilor din UE și sectorul însuși sunt **foarte fragmentate**, cu multe microîntreprinderi, cu mari diferențe între statele membre în privința performanțelor sectorului și cu mari dificultăți în diseminarea bunelor practici. O mai bună integrare a lanțului de valori ar crește în mod semnificativ beneficiile colaborării în materie de inovare.

Șantierele de construcții și, într-o mai mică măsură, producătorii de materiale pentru construcții vor fi din ce în ce mai mult confrunțați cu nevoia de **mână de lucru calificată**. Persoane care se vor pensiona în număr imens între momentul actual și 2020⁶, reprezentând peste două treimi din locurile de muncă în construcții, industrie și transport, vor trebui de asemenea înlocuite. Lipsa cronică de mână de lucru calificată poate fi explicată, pe de o parte, prin atractivitatea scăzută a sectorului pentru tineri și, pe de altă parte, prin nevoia crescută de competențe corespunzătoare unor calificări specifice, pentru satisfacerea cărora educarea și formarea (precum și piața forței de muncă) întâmpină dificultăți. Tranziția către o economie eficientă în utilizarea resurselor și cu emisii scăzute de dioxid de carbon va aduce cu sine și importante schimbări structurale în sectorul construcțiilor, care va trebui să se adapteze și să anticipeze necesarul de calificări și competențe în aceste domenii. Acest lucru este valabil în special în ceea ce privește pregătirea forței de muncă pentru construcția de clădiri cu „consum de energie aproape zero”, fie că este vorba de clădiri noi sau renovate. Implementarea unor tehnologii generice și utilizarea de practici flexibile de organizare a muncii vor necesita, de asemenea, o evoluție a competențelor și a calificărilor în domeniul construcțiilor.

⁵ De exemplu, indicii de producție ajustat pe zile lucrătoare a scăzut cu 49% în Spania și cu 76% în Irlanda în perioada cuprinsă între primul trimestru al anului 2007 și al doilea trimestru al anului 2011 – sursa: Eurostat.

⁶ CEDEFOP „Competențe, cerere și ofertă” 2010, p. 93
http://www.cedefop.europa.eu/en/Files/3052_en.pdf.

Cheltuielile destinate cercetării și inovării sunt destul de scăzute în comparație cu cele din industrie în general. Totuși, acest lucru poate fi explicat prin cererea intensivă de forță de muncă și prin faptul că interesul principal al întreprinderilor de construcții este să integreze progresele tehnologice externe disponibile în cadrul activității lor. Sectorul își va intensifica probabil eforturile în materie de cercetare și inovare pentru a rezolva problema consumului mare de materiale de construcții (de exemplu, minerale metalice și nemetalice, substanțe chimice și lemn), precum și pe cea a generării unor cantităților mari de deșeuri. În plus, sectorul dezvoltă un număr din ce în ce mai mare de materiale care sunt mai ușor de colectat și reutilizat, precum și sisteme sau „soluții de construcție” care ușurează „deconstrucția” lucrărilor și reutilizarea materialelor. Aceste eforturi sunt în concordanță cu noile exigențe de bază enumerate în Regulamentul privind materialele de construcție cu privire la utilizarea resurselor naturale, precum și cu Inițiativa privind materiile prime (IMP), prin posibila elaborare de bune practici pentru colectarea și tratarea deșeurilor, în special în ceea ce privește recuperarea/reutilizarea materialelor prețioase extrase din deșeuri, precum și prin promovarea cercetării privind stimulentele economice pentru reciclare/recuperare. Cu toate acestea, sunt necesare inițiative la nivelul UE și la nivel național pentru a accelera acceptarea soluțiilor inovatoare și a celor mai bune practici.

2.3 Economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon

Astfel cum s-a anunțat în **reformarea directivei privind performanța energetică a clădirilor**⁷, introducerea de clădiri al căror consum de energie este aproape egal cu zero⁸ va constitui o provocare majoră pentru sectorul construcțiilor. Piața dispune de mai mulți ani pentru a se adapta, însă un sprijin este necesar pentru toți actorii de pe piață, de la organisme publice (care pentru punerea în aplicare necesită un avans doi ani) la întreprinderi de construcție, proiectanți, dezvoltatori etc. Adaptarea va fi de asemenea necesară în domenii precum structurile de finanțare, achizițiile, educația și marketingul.

În timp ce numărul de „**clădiri cu consum energetic redus**” este în creștere, masa critică nu a fost încă atinsă, iar eforturile de ameliorare a eficienței energetice și de integrare a surselor de energie regenerabile progesează lent. Punerea în aplicare a cadrului de reglementare, însoțită de politici fiscale adecvate, ar trebui să contribuie la atingerea masei critice.

De asemenea, în materie de **renovare a unor clădiri existente**, mai sunt multe de făcut pentru a spori economiile de energie. Mai mult, numărul de clădiri existente pentru care sunt în curs lucrări ample de renovare este relativ modest. „Strategia pentru o energie sigură, competitivă și durabilă”⁹, „Foaia de parcurs pentru trecerea la o economie competitivă caracterizată prin emisii reduse de dioxid de carbon în 2050”¹⁰ și „Foaia de parcurs privind eficiența energetică 2050”¹¹ au subliniat, prin urmare, necesitatea de a întări acțiunea în domeniul clădirilor, privilegiind în mod special renovările. Această abordare va trebui continuată.

⁷ Directiva 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor.

⁸ Pentru mai multe detalii privind dispozițiile aplicabile, a se vedea Directiva 2010/31/UE, articolul 2 alineatul (2) și articolul 9.

⁹ COM(2010) 639 final.

¹⁰ COM(2011) 112 final.

¹¹ COM(2011) 885 final.

Infrastructurile pentru transporturi au un impact imens asupra mediului, printr-un consum substanțial de energie și de materii prime și prin generarea unor mari cantități de deșeuri. Rețelele de infrastructură trebuie să-și aducă o contribuție majoră la construcția unei Europe mai durabile.

2.4 Concurența între întreprinderile de construcții în interiorul UE și pe piețele internaționale

Concurența pe piețele UE s-a ameliorat datorită aplicării directivelor privind achizițiile publice, a punerii în aplicare a directivei privind serviciile și datorită adoptării standardelor europene de proiectare și construcție („Eurocoduri”) Cu toate acestea, întreprinderile europene angajate în această concurență nu se află întotdeauna pe picior de egalitate, în special față de **întreprinderile neeuropene** care adeseori sunt supuse unor exigențe sociale și de mediu mai puțin stricte și beneficiază de subvenții publice. Statele membre ar trebui să se asigure că întreprinderile din UE și întreprinderile din afara UE concurează pentru contracte de achiziție publică de pe picior de egalitate, fără a compromite realizările pe plan social și al mediului ale UE.

Situația pe **piețele internaționale** este și mai dificilă. Sectorul construcțiilor se confruntă adesea cu serioase dificultăți nu numai de ordin tehnic, ci și legate de condițiile referitoare la concurență din alte țări, de exemplu din China, care limitează posibilitățile de acces la piețele sale. Cu toate acestea, deoarece se așteaptă ca piețele în domeniul construcțiilor în Europa să se dezvolte într-un ritm mai lent decât piețele emergente, acest sector va trebui să dezvolte și să mențină o perspectivă mondială mai puternică. Este important pentru întreprinderile de construcții din UE ca țările terțe să-și deschidă piețele pentru ca întreprinderile din UE să poată concura pentru contracte. UE ar trebui să-și consolideze capacitatea de a angaja țările din afara UE în negocieri pentru o deschidere mai largă a piețelor comerciale și a celor de achiziții publice ale acestora, de a investiga cazurile eventuale de practici discriminatorii în materie de achiziții publice și de a începe consultări cu țara în cauză în vederea soluționării litigiilor legate de accesul pe piață.

3. STRATEGIA EUROPEANĂ PENTRU COMPETITIVITATEA DURABILĂ A SECTORULUI CONSTRUCȚIILOR

Pentru a reacționa la principalele provocări prezentate anterior, a fost definită o strategie europeană pentru următorul deceniu. Strategia este menită să completeze strategiile elaborate de către înseși întreprinderile din sectorul construcțiilor pentru a-și îmbunătăți competitivitatea și să răspundă provocărilor societății.

Această strategie se concentrează pe cinci obiective cheie: (a) promovarea unor condiții de investiții favorabile; (b) ameliorarea bazei capitalului uman din sectorul construcțiilor; (c) ameliorarea eficienței utilizării resurselor, a performanțelor de mediu și a perspectivelor comerciale; (d) consolidarea pieței interne pentru construcții; (e) întărirea competitivității la nivel mondial a întreprinderilor de construcții din UE. Fiecare obiectiv răspunde unor provocări-cheie diferite; de exemplu, condițiile favorabile pentru investiții sunt necesare pentru stimularea creșterii, a cercetării și inovării și a economiei cu emisii scăzute de dioxid de carbon. În mod similar, un capital solid este esențial pentru îmbunătățirea performanței lanțului de valori și pentru adoptarea de soluții inovatoare, în special pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Pe de o parte, strategia propune recomandări care ar putea răspunde provocărilor economice și de ocupare a forței de muncă pe termen scurt și mediu cu

care se confruntă sectorul construcțiilor. Pe de altă parte, strategia prezintă o serie de recomandări cu o perspectivă pe termen lung pentru a asigura efecte durabile pentru competitivitatea sectorului.

3.1 Stimularea unor condiții favorabile pentru investiții

Proiectele de renovare a clădirilor și a rețelelor transeuropene pot să revitalizeze creșterea în sectorul construcțiilor, contribuind în același timp la atingerea obiectivelor politicilor europene în materie de energie, transport și coeziune. În plus, combaterea practicii plăților întârziate va îmbunătăți viabilitatea financiară a constructorilor contractanți, în special a meseriașilor și a micilor antreprenori, precum și accesul acestora la credite. Pe termen lung, sectorul construcțiilor ar trebui să-și dezvolte capacitatea de a inova în vederea îmbunătățirii productivității, a valorii adăugate și a performanțelor de mediu ale tuturor componentelor lanțului de valori.

3.1.1 Măsuri pe termen scurt

Un accent special ar trebui pus pe încurajarea activității de **renovare a clădirilor și de întreținere a infrastructurii**, care reprezintă o parte importantă din totalul ocupării forței de muncă și al producției sectorului de construcții. În special, ratele actuale de renovare a clădirilor¹² și practicile în materie de creștere a eficienței energetice sunt insuficiente pentru atingerea obiectivelor UE 2020 de economisire a energiei. Adoptarea obiectivelor propuse de a renova anual 3% din clădirile aparținând autorităților naționale¹³ (o dublare a procentului actual de renovări) și 2% din totalul clădirilor existente¹⁴, la niveluri optime din punctul de vedere al costurilor, nu numai că ar contribui la atingerea obiectivelor, dar ar asigura, de asemenea, creșterea economică și ocuparea forței de muncă la nivel local în întreaga UE. Cu toate acestea, acceptarea acestor îmbunătățiri necesită eliminarea unei serii de bariere normative, economice și financiare.

În primul rând, statele membre trebuie să **pună în aplicare și să asigure respectarea directivei privind performanța energetică a clădirilor**¹⁵. În unele state membre, un nivel scăzut de ambiție și un eșec în aplicarea normelor energetice pentru clădiri reprezintă un obstacol pentru eficiența energetică a clădirilor și, prin urmare, nu reușesc să stimuleze sectorul construcțiilor.

Stimulentele fiscale¹⁶ și **măsurile de sprijin financiar** sunt bine acceptate de către operatorii de pe piață și stimulează renovarea imobilelor existente. Cu toate acestea, sistemele naționale și impactul acestora variază foarte mult. Prin urmare, un schimb de experiență ar putea fi foarte util în înțelegerea, din diferite puncte de vedere, a efectelor potențiale, precum și riscurile legate de o punere în aplicare defectuoasă și cu consecințe nedorite. În vederea optimizării efectului de pârghie, complementaritățile între aceste sisteme naționale, pe de o parte, și fondurile și instrumentele financiare al UE și private pe de altă parte, ar trebui să fie, de asemenea, cercetate.

¹² Rata medie în UE de renovări de clădiri existente este de 1,2% pe an. .

¹³ Text de compromis între Parlamentul European și Consiliu pentru o nouă directivă privind eficiența energetică (urmează să fie aprobată)

¹⁴ Foaie de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor, COM(2011) 571 final.

¹⁵ Directiva 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind performanța energetică a clădirilor (versiune reformată) (JO L 153, 18.6.2010, p. 13).

¹⁶ Cum ar fi cotele reduse de TVA, dobânzile preferențiale, impozitul pe CO² și pe energie, subvențiile direcționate etc.

UE oferă sprijin și finanțare prin diverse mecanisme și statele membre ar trebui să le utilizeze în mai mare măsură. **Fondurile structurale și de coeziune** (2007-2013) pot fi utilizate pentru investiții în domeniul ameliorării eficienței energetice și al energiilor regenerabile nu numai în clădiri publice și comerciale, ci și în locuințe existente. În plus, instrumentele de inginerie financiară, precum JESSICA oferă posibilitatea de a investi în proiecte pentru dezvoltare și regenerare urbană de mici dimensiuni care nu ar fi finanțate prin mecanisme de piață uzuale. Fondurile proprii de capital și garanțiile de împrumut acordate de Banca Europeană de Investiții (BEI), de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și de Fondul european pentru eficiență energetică (FEEE) împreună cu asistența pentru dezvoltarea de proiecte pentru beneficiarii finali, precum ELENA, oferă, de asemenea, posibilități de optimizare pentru subvențiile publice.

Investițiile în operațiunile de renovare în vederea utilizării eficiente a resurselor ar putea fi stimulate prin dezvoltarea de servicii de proiectare-construcție-exploatare pentru **proiecte de renovare de mici dimensiuni** cu **garanții contractuale pentru performanțele clădirilor**. Acest segment de piață devine interesant nu numai pentru întreprinderile de servicii energetice (ESCO), dar și pentru contractanții mici specializați care ar putea, de asemenea, să ofere garanții de performanță pentru o serie de servicii specifice pentru construcții. Intervenția publică ar putea sprijini dezvoltarea acestor servicii, în special în domeniul achizițiilor publice și în sectorul rezidențial, precum și dezvoltarea unor produse de asigurare care ar putea acoperi riscurile tehnice referitoare la garanțiile de bună execuție. În special, autoritățile publice ar trebui să asigure integrarea activă în renovare a gestionării energiei și a contorizării inteligente.

În cele din urmă, este important ca întreprinderile de construcții să poată avea acces la resurse financiare proprii lor într-un termen rezonabil. Noua directivă privind **plata întârziată**¹⁷ introduce dispoziții mai stricte, în special prin armonizarea termenului plăților pe care autoritățile publice trebuie să îl respecte față de întreprinderi, crescând rata dobânzilor legale pentru plăți întârziate și permițând întreprinderilor să obțină rambursarea costurilor de recuperare. În contextul revizuirii directivelor UE privind achizițiile publice, Comisia propune ca statele membre să fie în măsură să prevadă ca subcontractanții să poată solicita plăți directe din partea autorității contractante pentru bunuri, lucrări și servicii furnizate contractantului principal în contextul executării contractului.

Comisia:

- va prezenta, până la sfârșitul anului 2012, o analiză a diferitelor instrumente financiare naționale și ale UE care sprijină eficiența energetică a clădirilor, formulând eventual recomandări cu privire la modul în care finanțarea publică ar putea fi mai bine utilizată pentru a stimula renovarea clădirilor;
- va prezenta în anul 2013 concluzii preliminare cu privire la un proiect-pilot aflat în desfășurare care își propune să exploreze posibilitățile de implementare a unor sisteme de asigurare care să acopere garanțiile contractuale de performanță și serviciile transfrontaliere, în special pentru micii antreprenori din construcții;
- va lansa în 2012 în toate statele membre o campanie de informare destinată

¹⁷ Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale (versiune reformată) (JO L 48, 23.2.2011, p. 1).

întreprinderilor privind combaterea plăților întârziate în tranzacțiile comerciale;

- va pune în aplicare în 2012, în legătură cu directiva privind plățile întârziate, un proiect pilot pentru recuperarea rapidă și eficientă a creanțelor neonorate ale IMM-urilor care funcționează peste hotare.

Statele membre sunt invitate:

- să elaboreze sau să consolideze programe corespunzătoare pentru proiectele de reparații, întreținere și renovare cu obiective de durabilitate ambițioase și să examineze posibilitățile de a recurge la instrumente fiscale și financiare relevante (rate reduse ale TVA, subvenții direcționate etc.) și la mecanisme de credit pentru proiectele de renovare cu obiective ambițioase de durabilitate.
- să promoveze utilizarea instrumentelor financiare și a sistemelor de asistență pentru dezvoltare de proiecte oferite de fondurile structurale, BEI, BERD și EEEF pentru proiectele de renovare de mici dimensiuni însoțite de garanții contractuale privind performanțele clădirilor, inclusiv a plăților anticipate din fondurile structurale pentru eficiența energetică a clădirilor.

3.1.2 Măsuri pe termen mediu și lung

Noua propunere pentru o politica de coeziune a UE pentru perioada 2014-2020¹⁸ pune un accent și mai mare pe sprijinirea investițiilor legate de obiectivele UE privind schimbările climatice și energie și sugerează să fie dublată practic suma alocată energiei durabile în perioada curentă. Se propune ca o parte semnificativă a fondurilor structurale și a Fondului de coeziune să fie alocată investițiilor care sprijină tranziția către o economie cu emisii reduse dioxid de carbon, în special în domeniul eficienței energetice și al surselor regenerabile de energie, inclusiv pentru renovarea clădirilor, instrumentele financiare din domeniul infrastructurii urbane și al sectorului construcțiilor urmând foarte probabil să joace în viitor un rol mai important în investițiile adaptate care vizează sporirea eficienței energetice și sursele regenerabile de energie.

Dezvoltarea unei „rețele centrale”, astfel cum a propus Comisia Europeană, asigurarea unor legături de transport multimodale eficiente între capitalele UE și alte orașe mari, porturi, aeroporturi și alte centre economice principale este esențială pentru economie. Comisia Europeană a prezentat, la 19 octombrie 2011, un nou pachet de măsuri, destinate să creeze un cadru favorabil pentru dezvoltarea **rețelelor transeuropene de transport (TEN-T)**. Acest pachet cuprinde orientările revizuite pentru rețeaua transeuropeană de transport, mecanismul denumit „*Connecting Europe Facility*” cu un buget total de 50 de miliarde de EUR, precum și o propunere pentru instituirea anticipată de obligațiuni de finanțare a proiectelor, împreună cu Banca Europeană de Investiții.

Obiectivul constă în finalizarea rețelei complete până cel târziu la 31 decembrie 2050, în timp ce rețeaua centrală trebuie finalizată cu prioritate până la 31 decembrie 2030. Coridoarele rețelei centrale, astfel cum a propus Comisia Europeană la 19 octombrie 2011, și „platformele” acestora vor reuni statele membre în cauză, precum și părțile interesate relevante, de exemplu administratori și utilizatori de infrastructură, în vederea asigurării coordonării, cooperării și transparenței. Pe lângă aceste propuneri, va fi necesară o minimă

¹⁸ COM(2011) 615 final.

alinieră a procedurilor administrative naționale pentru a asigura punerea în funcțiune lipsită de probleme a tronsoanelor transfrontaliere ale rețelelor.

Activitățile de *cercetare și inovare* ar trebui să combine activitățile axate pe tehnologie¹⁹ cu cercetarea socio-economică în instrumente bazate pe logica pieței și orientate către cerere (formare, achiziții publice, standardizare, asigurări etc.) în scopul de a accelera tranziția de la cercetare la exploatarea soluțiilor inovatoare. Acest lucru ar necesita un parteneriat mai larg cu diferitele părți interesate în cadrul inițiativelor care vor fi finanțate prin diferite instrumente financiare ale UE în vederea lărgirii perspectivei de piață și atingerii masei critice. În acest sens, inițiative în curs de desfășurare precum „*Energy-efficient Buildings Public Private Partnership*” (parteneriatul public privat privind clădirile eficiente din punct de vedere energetic), „*Culture Heritage*” (patrimoniul cultural), „*Smart Cities and Communities*” (orașe și comunități inteligente) și „*reFINE*” („*research for Future Infrastructure Networks in Europe*” – cercetare pentru viitoarele rețele de infrastructură în Europa) ar putea reprezenta o bază relevantă pentru dezvoltarea unor astfel de parteneriate. Politica de coeziune a UE poate oferi sprijin pentru cercetare și inovare în aceste domenii, în cadrul programelor naționale, și va continua, de asemenea, să se pună un accent puternic pe sporirea competitivității IMM-urilor, inclusiv în ceea ce privește utilizarea TIC. În special, dezvoltarea unor strategii de inovare pentru specializarea inteligentă, astfel cum s-a propus de către Comisie ca o condiție prealabilă pentru utilizarea fondurilor structurale în următoarea perioadă de programare 2014-2020, va contribui la obținerea unui sprijin mai bine orientat din aceste fonduri structurale și la o abordare strategică pentru exploatarea potențialului de creștere inteligentă în toate regiunile²⁰.

Comisia:

- a propus, în contextul politicii de coeziune pentru perioada 2014-2020, ca o parte importantă a Fondurilor structurale și a Fondului de coeziune să fie alocată investițiilor pentru sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, în special în domeniul eficienței energetice și al surselor regenerabile de energie, inclusiv pentru reabilitarea clădirilor, și va continua să încurajeze utilizarea fondurilor permanent reînnoite în acest domeniu pentru a garanta un efect de levier mai pronunțat;
- va elabora un set de cerințe de bază pentru lucrări de construcție care trebuie îndeplinite pentru tronsoanele transfrontaliere ale proiectelor TEN cu scopul de a asigura un nivel minim de armonizare tehnică a proceselor naționale respective de acordare a autorizațiilor;
- va organiza, în primăvara anului 2013, o conferință privind inovarea în sectorul construcțiilor, pentru a identifica lacunele tehnologice de-a lungul întregului lanț de valori și pentru a elabora un plan de acțiune pentru remedierea acestora.

Statele membre sunt invitate:

să elaboreze împreună cu alte state membre și cu sectorul privat inițiative coordonate în comun care combină cercetarea, dezvoltarea tehnologică, achizițiile publice

¹⁹ Acestea ar trebui să acopere o gamă largă de domenii, cum sunt materialele noi, utilizarea TIC, reciclarea/recuperarea deșeurilor din construcții și demolări, confortul în clădiri etc.

²⁰ <http://ipts.jrc.ec.europa.eu/activities/research-and-innovation/s3platform.cfm>.

inovatoare, certificarea, asigurările, grupurile interregionale etc. pentru a accelera asimilarea pe piață de noi cunoștințe și tehnologii la nivelul UE și la nivel regional. UE va sprijini aceste inițiative prin intermediul „Orizont 2020” și prin intermediul programului pentru competitivitatea întreprinderilor și a IMM-urilor (COSME) pentru perioada 2014-2020, nu numai prin subvenții directe, dar și prin instrumente financiare pentru îmbunătățirea accesului la finanțare al IMM-urilor sub formă de capital propriu și împrumuturi. Autoritățile naționale și regionale sunt invitate să asigure o utilizare eficientă și complementară a diferitelor surse de sprijin ale UE, inclusiv a fondurilor politicii de coeziune dacă programele operaționale respective permit astfel de măsuri

3.2. Ameliorarea bazei capitalului uman din sectorul construcțiilor

În prezent, există un deficit important de lucrători calificați pentru șantierele de construcții și, în mai mică măsură, de produse pentru industria de construcții. În plus, sistemele de educație și formare din Europa prezintă o mare varietate în ceea ce privește gradul de centralizare sau descentralizare, structura ofertelor de formare, rolul partenerilor sociali, structurile financiare și conținutul programei de învățământ.

Este necesară o mai bună anticipare a nevoilor viitoare în materie de competențe și calificări, atragerea unui număr suficient de mare de elevi pentru meseriile din construcții relevante și crearea condițiilor necesare pentru un mediu de lucru mai bun și o mai bună gestionare a carierei, pentru o mai mare mobilitate a lucrătorilor din construcții și pentru prestarea de servicii transfrontaliere mai diversificate. În același timp, trebuie avute în vedere impactul îmbătrânirii forței de muncă din UE și situația sănătății și siguranței la locul de muncă specifică sectorului.

3.2.1 Măsuri pe termen scurt

Inițiativa „BUILD UP Skills”(formarea competențelor) desfășurată în cadrul programului „Energie inteligentă pentru Europa” vizează adaptarea educației și formării profesionale (EFP) la necesarul de competențe și calificări în materie de eficiență energetică și surse regenerabile de energie. Inițiativa „BUILD UP Skills” va permite definirea foilor de parcurs naționale de calificare pentru 2020 și sprijinirea creării la scară largă a sistemelor de formare și de certificare, precum și calificarea pentru modernizarea structurilor existente de proiectare, unde este cazul, cu sprijinul unor instrumente de finanțare, cum sunt Fondul social european și Programul de învățare de-a lungul vieții sau a programului „Erasmus pentru toți” propus să-i succeadă. Aceasta ar duce la creșterea numărului de lucrători de șantier calificați disponibili pe piață și ar încuraja proprietarii de clădiri să investească în ameliorări energetice.

Această inițiativă ar putea servi, de asemenea, ca bază pentru identificarea programelor de studii, a programelor de pregătire sau a calificărilor necesare în alte domenii legate de construcții și dezvoltarea durabilă (de exemplu, industrializarea procesului de construcție, utilizarea de materiale de construcții și tehnici inovatoare sau neconvenționale, utilizarea TIC în sistemele de gestionare a clădirilor etc.).

Comisia:

- va efectua o evaluare a inițiativei „BUILD UP Skills”, în special pentru a examina dacă este oportună extinderea domeniului de aplicare al primei inițiative pentru a include și alte categorii de profesioniști din domeniul construcțiilor sau alte necesități legate de procesul de construcție și de dezvoltarea durabilă.

Statele membre, organizațiile de constructori și instituțiile de învățământ sunt invitate:

- să negocieze acorduri colective pentru a sprijini dezvoltarea competențelor în legătură cu inițiativa „BUILD UP Skill” sau cu alte mecanisme similare.

3.2.2 Măsuri pe termen mediu și lung

Sectorul construcțiilor ar trebui să-și amelioreze capacitatea de a identifica și anticipa necesitățile în materie de competențe și să-și adapteze în consecință concepția programelor de formare și calificare. În unele țări există platforme pentru identificarea necesităților viitoare de forță de muncă și competențe, ceea ce ar putea avea o incidență directă asupra sectorului construcțiilor. O inițiativă la nivel european având sprijinul unui dialog social ar putea ameliora nu numai schimbul de informații cu privire la aceste necesități, inclusiv disponibilitatea sectorului de a adopta practici care utilizează resursele în mod eficient și de a construi clădiri durabile, ci și abilitatea sistemului educațional de a răspunde acestor necesități.

În acest context, Comisia Europeană va sprijini un studiu de fezabilitate al partenerilor sociali europeni privind instituirea unui consiliu sectorial european pentru competențe. Consiliile sectoriale europene pentru competențe sunt rețele de observatoare naționale ale pieței forței de muncă și de analiză a competențelor la nivel sectorial, care, sub conducerea reprezentanților sectoarelor, a partenerilor sociali europeni și cu participarea reprezentanților furnizorilor de educație și formare profesională, fac schimb de informații și bune practici în vederea elaborării de recomandări privind evoluția competențelor și a locurilor de muncă.

De asemenea, în 2012, Comisia va testa, în domeniul construcției durabile, fezabilitatea alianței competențelor sectoriale dintre furnizorii de educație și formare profesională (EFP), întreprinderi și alte părți interesate, cu scopul de a elabora noi programe de studii și cursuri actualizate, precum și de a introduce modalități inovatoare de educare și formare profesională.

Promovarea și implementarea instrumentelor elaborate în contextul politicii UE privind învățarea continuă ar trebui să încurajeze mobilitatea lucrătorilor calificați. Directiva privind detașarea lucrătorilor stabilește un nucleu de termeni și condiții clar definite pentru ocuparea forței de muncă în vederea asigurării unei protecții minime a lucrătorilor și care trebuie respectate de către prestatorul de servicii din țara gazdă. Astfel, directiva prevede un nivel adecvat de protecție pentru lucrătorii detașați. Pentru a evita orice abuz și eludare a regulilor și pentru a evita „dumpingul social” în care furnizorii de servicii din alte state membre pot subcota prestatorii locali de servicii, deoarece standardele lor de muncă sunt mai mici, punerea în aplicare a Directivei privind detașarea lucrătorilor trebuie îmbunătățită, în special printr-o mai bună informare cu privire la condițiile de lucru aplicabile, o cooperare administrativă și un schimb de informații între autoritățile de control mai eficiente, mai multe inspecții eficiente și introducerea răspunderii individuale și în solidar pentru salariile lucrătorilor detașați.

În sfârșit, sectorul se confruntă cu o dublă provocare ca urmare a schimbărilor demografice. Pe de o parte, întreprinderile de construcții din UE ar trebui să caute strategii pentru a compensa scăderea numărului de lucrători tineri din UE care intră în sector și numărul considerabil de lucrători care se vor pensiona în următorii ani; pe de altă parte, condițiile de muncă ar trebui îmbunătățite pentru a asigura creșterea speranței de viață. Această dublă provocare necesită un mediu de lucru mai atractiv și mai multă atenție acordată în viitor

aspectelor legate de sănătate și siguranță, în scopul evitării pensionărilor anticipate din cauza accidentelor sau bolilor ocupaționale.

Comisia:

- va promova, în contextul dialogului social european, inițiative menite să adapteze educația și formarea profesională la necesitățile viitoare ale sectorului construcțiilor în materie de competențe și calificări, inclusiv în ceea ce privește utilizarea eficientă a resurselor, prin identificarea cerințelor de bază în materie de competențe în anumite ramuri și facilitarea recunoașterii reciproce a calificărilor;
- va sprijini partenerii sociali sectoriali europeni din industria construcțiilor în crearea unui consiliu sectorial european pentru competențe în sectorul construcțiilor;
- le va încuraja pentru dezvoltarea inițiativelor în domenii precum energia și utilizarea eficientă a resurselor, sănătatea și siguranța, standardele de calitate și de formare, inclusiv ucenicia pentru tineri. Aceste inițiative pot lua forma unor campanii de informare și formare, finanțarea acestora putând face obiectul, în funcție de contextul național, unei gestionări comune a fondurilor.
- va testa, prin intermediul programului de învățare de-a lungul vieții, fezabilitatea alianțelor competențelor sectoriale în construcția durabilă, și anume parteneriatele între furnizorii de educație și formare profesională (EFT), întreprinderi și alte părți interesate, cu scopul de a elabora programe de studiu și calificări adecvate, precum și de a introduce modalități inovatoare în domeniul educării și formării profesionale;

Statele membre, partenerii sociali în industria construcțiilor și instituțiile de învățământ sunt invitate:

- să intervină rapid pentru a adopta directiva propusă recent²¹ privind aplicarea Directivei 96/71/CE cu privire la detașarea lucrătorilor în cadrul furnizării de servicii;
- să stabilească parteneriate pentru sprijinirea sistemelor de învățământ și de formare profesională adecvate, la nivel național și regional, care să răspundă nevoilor actuale și viitoare din sectorul construcțiilor, în special pentru a îmbunătăți capacitatea de gestionare și implementare a TIC;
- să lanseze și să sprijine campanii pentru a face sectorul construcțiilor mai atractiv pentru persoane talentate.

3.3 Ameliorarea eficienței utilizării resurselor, a performanțelor de mediu și a perspectivelor comerciale

Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor²² subliniază impactul semnificativ al sectorului construcțiilor asupra resurselor naturale, energiei, mediului și schimbărilor climatice. Îmbunătățirile semnificative ale activităților și lucrărilor de construcții pe toată durata ciclului lor de viață au potențialul de a contribui la formarea unui sector al construcțiilor competitiv și la dezvoltarea de clădiri eficiente din punct

²¹ COM(2012) 131 final.

²² COM(2011) 571 final.

de vedere energetic și al utilizării resurselor, toate clădirile având un consum aproape nul de energie și utilizând materiale eficiente din punctul de vedere al resurselor.

Îmbunătățirea activităților în construcții și lucrări de construcție deschide oportunități comerciale suplimentare, în special pentru IMM-uri, măsurile necesare putând depinde de condițiile locale și necesita soluții individuale. Astfel cum s-a afirmat deja în Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor, Comisia va înainta în 2013 o comunicare privind clădirile durabile, în care vor fi definite și elaborate acțiunile de sprijinire a sectorului în care se utilizează resursele în mod eficient.

Pentru a permite o mai bună înțelegere și o utilizare pe scară mai largă a conceptului de construcții durabile, pentru produsele, procesele și lucrările de construcții vor trebui dezvoltati indicatori armonizați, coduri și metode de evaluare a performanțelor de mediu. Acestea ar trebui să asigure o interpretare coerentă și recunoscută reciproc a performanțelor și să mențină buna funcționare a pieței interne pentru produsele și serviciile de construcții.

Comisia va propune abordări în materie de recunoaștere reciprocă sau de armonizare a diferitelor metode de evaluare existente, cu scopul de a le face mai operaționale și mai accesibile pentru întreprinderile de construcții, pentru sectorul de asigurări și pentru investitori. Această inițiativă se va sprijini pe platforme existente, precum rețeaua pentru sectorul construcțiilor a Comitetului european pentru standardizare (CEN Construction Network), pe linii directe, precum Ghidul de analiză și evaluare a Centrului Comun de Cercetare (CCC) și pe proiecte de cercetare, precum „SuperBuildings” și „Open House”.

Această activitate va contribui la dezvoltarea unei abordări mai sistematice a evaluării caracterului durabil al proiectelor care urmează să fie finanțate prin programele de sprijin public, inclusiv la elaborarea de modele de analiză costuri-beneficii aplicabile la ansamblul UE. Proiectele pilot dezvoltate în cadrul achizițiilor publice ecologice și al politicii regionale ar putea oferi autorităților de planificare și celor contractante instrumente adecvate, în special pentru renovarea imobilelor existente și modernizarea infrastructurii de transport.

În timpul consultării publice, unele părți interesate au declarat că unele proiecte de construcții pot fi obstrucționate prin procesul național de autorizare, de exemplu prin întâzieri din cauza opoziției publice, a unor probleme de expropriere și a necesității de a obține mai multe autorizații diferite inclusiv a celor legate de protecția mediului. Au fost identificate probleme de această natură în contextul revizuirii actuale a directivei privind evaluarea impactului asupra mediului (EIM)²³, care vizează, printre altele, simplificarea și raționalizarea procedurilor existente, și, prin urmare, va avea un impact pozitiv în această privință, deoarece EIM face parte din procesul de autorizare. Cea mai mare parte a obstacolelor sunt rezultatul diferitelor dispoziții din legislațiile naționale și procedurile administrative care reglementează procedura de acordare a autorizațiilor. Aceasta ar putea împiedica formarea unor condiții de concurență egale și difuzarea tehnologiilor ecologice. Întrucât este cunoscut faptul că aceste legislații includ adesea domenii care țin de competența exclusivă a statelor membre (de exemplu, problemele legate de dreptul de proprietate), Comisia va încuraja schimbul de informații și promovarea celor mai bune practici, de exemplu, prin adoptarea voluntară a unor coduri de conduită vizând chestiuni precum durata și etapele ale procesului de acordare a autorizațiilor sau cu privire la instituirea unui proces de arbitraj dintre administrații.

²³ Directiva 85/337/CEE, astfel cum a fost modificată, privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului

În fine, obiectivul de a reutiliza, recicla și/sau recupera, până în 2020, 70% din deșeurile provenite din construcții și demolări în conformitate cu Directiva-cadru privind deșeurile reprezintă o oportunitate comercială interesantă pentru lanțul de valori din construcții. Benefice pentru sector ar putea fi definiții ale deșeurilor mai bune și mai clare, condiții armonizate pentru transportul deșeurilor și norme armonizate pentru caracteristicile materialelor pentru construcții privind utilizarea materialelor, durabilitatea și compatibilitatea cu mediul.

Comisia:

- va prezenta inițiative de îmbunătățire a recunoașterii reciproce metodelor de evaluare a performanțelor ecologice și a riscurilor, în special în contextul activităților de standardizare ale UE și al sistemelor de asigurare;
- va sprijini elaborarea unui model utilizabil la nivelul UE pe durata ciclului de viață complet pentru analiza raportului costuri-beneficii în materie de achiziții publice ecologice și pentru principiile dezvoltării durabile în politica regională;
- va evalua obstacolele care rezultă din legislația națională care reglementează procedurile de autorizare pentru proiectele de construcții majore, în vederea identificării bunelor practici și a raționalizării procedurilor (de exemplu, coduri de conduită pentru procedura de acordare a autorizațiilor sau pentru procesul de arbitraj între administrații);
- va elabora norme armonizate privind declararea caracteristicilor de performanță ale materialelor de construcție în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor naturale în cadrul regulamentului privind materialele de construcții.

Statele membre sunt invitate:

- să evalueze, la nivel național și regional, performanțele diferitelor subsectoare din construcții în materie de competitivitate și dezvoltare durabilă la nivel național și regional.

3.4 Întărirea pieței interne pentru construcții

Sectorul construcțiilor este puternic reglementat în mai multe privințe (de exemplu, produse, lucrări, calificări profesionale, sănătatea și siguranța la locul de muncă, impactul asupra mediului), numeroase aspecte ținând de competența statelor membre. În vederea asigurării unei mai bune funcționări a pieței interne pentru materialele și serviciile de construcții, sunt importante un cadru juridic cât mai clar și previzibil cu putință și costuri administrative proporționale cu obiectivele urmărite.

Acest lucru va necesita o analiză mai sistematică a diverselor abordări normative și a actelor administrative care reglementează punerea în aplicare a legislației UE privind sectorul construcțiilor. Analiză va arăta modul în care interacționează diferitele acte legislative ale UE, la nivel european și național și dacă sunt necesare clarificări sau măsuri suplimentare pentru a reduce sarcina administrativă a operatorilor din construcții și a îmbunătăți funcționarea pieței interne în sectorul construcțiilor. În ceea ce privește serviciile transfrontaliere, „controalele de performanță” efectuate în 2011-2012 au evaluat impactul încrucișat al mai multor acte juridice ale UE referitoare la întreprinderile de construcții, identificând astfel anumite aplicări

greșite ale legislației UE, necesitatea unor clarificări și noi măsuri care trebuie să fie luate. Aceasta va genera recomandări pentru accelerarea procesului de convergență a diferitelor strategii de reglementare naționale și regionale.

Eurocodurile ar putea facilita acest proces de convergență. Acestea constituie o serie de standarde de proiectare și cele mai actualizate coduri de bune practici aplicabile tuturor materialelor de construcții principale, tuturor domeniilor importante ale ingineriei construcțiilor și unei game largi de tipuri de structuri și produse. Reprezintă un instrument flexibil, deoarece fiecare țară are posibilitatea de a adapta Eurocodurile la condițiile sale specifice și la evaluarea sa de risc în ceea ce privește clima, riscul seismic, tradițiile etc. Comisia încurajează puternic statele membre ale UE să adopte Eurocodurile drept coduri de proiectare naționale²⁴ pentru a garanta rezistența clădirilor la catastrofe.

Activitățile de comunicare și diseminare, cum este portalul web BUILD UP²⁵ ar putea, de asemenea, sprijini punerea în aplicare a legislației și adoptarea de noi soluții de piață.

Comisia:

- va întreprinde „verificări ale adecvării” legislației UE pentru a identifica sarcinile administrative excesive, suprapunerile, lacunele, inconsecvențele, măsurile caduce;
- va viza sectorul construcțiilor ca o prioritate în acțiuni întreprinse ca urmare a Comunicării privind punerea în aplicare a directivei privind serviciile intitulată „Un parteneriat pentru o nouă creștere în sectorul serviciilor”²⁶;
- va prezenta un raport cu privire la punerea în aplicare a Eurocodurilor în statele membre ca răspuns la Recomandarea Comisiei 2003/887/CE; pe baza rezultatelor prezentului raport, Comisia va propune măsuri pentru a consolida sau, în cazul în care este necesar, impune utilizarea Eurocodurilor în domeniul achizițiilor publice, precum și alte instrumente, cum sunt evaluările riscului la nivel național și planurile de gestiune.

Statele membre sunt invitate:

- să elaboreze instrumente corespunzătoare de supraveghere a pieței în contextul punerii în aplicare a legislației europene, în cadrul aplicării Regulamentului 765/2008/CE.

3.5 Întărirea competitivității la nivel mondial a întreprinderilor de construcții din UE.

Începând cu anul 2006, în contextul negocierilor sale comerciale internaționale, UE a pus accentul din ce în ce mai mult pe obținerea din partea altor parteneri comerciali a unor angajamente ambițioase pentru un mai bun acces la piețele publice, în special în domeniul comerțului cu servicii și al achizițiilor publice. Una dintre realizările cele mai recente în materie este accesul, prevăzut în acordul de liber schimb UE-Coreea, la contractele de concesiune coreene a furnizorilor din UE.

²⁴ Recomandarea 2003/887/CE a Comisiei din 11 decembrie 2003.

²⁵ www.buildup.eu.

²⁶ COM(2012) 261 final

Forurile intercontinentale specifice cu Africa și America Latină privind construcția durabilă ar putea avea ca efect orientarea achizițiilor publice din aceste piețe către criterii de performanță, de durabilitate și de rentabilitate.

Parteneriatul UE-Africa pentru infrastructuri de transport²⁷ oferă oportunități pentru îmbunătățirea conexiunilor transcontinentale și crearea unui sistem de transport mai sigur și mai fiabil.

În ceea ce privește finanțarea infrastructurii, diferitele instrumente financiare ale UE și fondurile de cooperare ar putea, de asemenea, contribui la punerea în aplicare a măsurilor relevante.

Inițiativa UE intitulată „*Small Business, Big World*” („Întreprinderi mici într-o lume mare”) va oferi micilor contractanți specializați informații utile, consiliere și asistență în încercarea acestora de a accesa piețele internaționale și de a găsi noi parteneri de afaceri potențiali. De asemenea, Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER) facilitează dezvoltarea de noi modele de afaceri pentru IMM-uri, în special pentru internaționalizare.

Există un interes considerabil pentru utilizarea normelor de Eurocoduri în afara UE din partea țărilor care doresc să înlocuiască sau să-și actualizeze standardele naționale pe baza codurilor avansate din punct de vedere tehnic sau care sunt interesați în activități comerciale cu Uniunea Europeană și statele membre ale AELS. Dialogul UE – Rusia în materie de reglementare a înregistrat progrese semnificative în acest sens.

Comisia:

- a propus o inițiativă legislativă²⁸ pentru a asigura deschiderea piețelor de achiziții publice din țările terțe, precum și condiții concurențiale echitabile între societățile din UE și concurenții acestora din străinătate;
- va continua să insiste asupra asigurării unor angajamente ambițioase de acces la piață din partea țărilor partenere în negocierile comerciale, atât cu privire la activitățile comerciale, cât și cu privire la accesul la piețele comerciale și de achiziții publice.
- va colabora cu Banca Europeană de Investiții pentru a lărgi posibilitățile de utilizare a instrumentelor financiare ale UE pentru a sprijini legăturile transcontinentale;
- va oferi sprijin financiar pentru asistență tehnică în vederea facilitării internaționalizării contractanților mici specializați;
- va dezvolta cooperarea cu țările terțe, în special Africa și America Latină, dar și în contextul dialogului privind problemele de reglementare dintre UE și Rusia, politica europeană de vecinătate și parteneriatul euro-mediteranean, privind construcția durabilă în domeniul achizițiilor publice, în special prin încurajarea acestor parteneri de a utiliza Eurocodurile ca un instrument de punere în aplicare a reglementărilor lor în materie de construcții.

Statele membre sunt invitate:

²⁷ COM(2009) 301 final.

²⁸ COM(2012) 124 final.

- să acționeze rapid pentru a adopta noul regulament propus²⁹ privind accesul la bunuri și servicii al țărilor terțe pe piața internă a UE în materie de achiziții publice și procedurile de sprijin a negocierilor privind accesul bunurilor și serviciilor din UE la piețele de achiziții publice din țările terțe.

4. GUVERNANȚA ȘI IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

La prezenta comunicare se anexează un plan de acțiune care să furnizeze detalii privind rezultatele preconizate ale fiecărei recomandări, privind repartizarea competențelor între Comisia Europeană, statele membre și organizațiile sectoriale, precum și calendarul de punere în aplicare.

Implementarea strategiei necesită raționalizarea și coordonarea numeroaselor inițiative aflate în curs la nivel european, național și sectorial pentru a crea mai multe sinergii și a maximiza impactul acestora pe termen scurt, mediu și lung. Aceasta ar trebui să se bazeze pe o structură de guvernare care combină coordonarea și monitorizarea, atât din punct de vedere tematic, cât și strategic și care cuprinde:

- un forum strategic tripartit de nivel înalt (asociind Comisia, statele membre, reprezentanții sectoriali) cu misiunea de a formula observații asupra inițiativelor Comisiei care afectează sectorul construcțiilor și asupra punerii în aplicare a strategiei și, ulterior, de a formula recomandări cu privire la orice rectificări necesare ale strategiei sau cu privire la lansarea de noi inițiative.
- crearea de grupuri tematice compuse din statele membre și reprezentanții sectoriali având un interes în priorități de strategie specifice, care ar trebui să se pună în contact cu rețelele și proiectele europene existente. Aceste grupuri vor fi supravegheate de către serviciile Comisiei care sunt responsabile cu domeniul specific de activitate al fiecărui grup.

Această structură va permite formularea de orientări strategice din partea UE, pe de o parte, cât și inițiative ascendente din partea statelor membre și a subsectoarelor din construcții, pe de altă parte. Pentru a răspunde provocărilor globale, trebuie consolidată cooperarea între subsectoare și de-a lungul lanțului de valori.

5. CONCLUZII

Dată fiind importanța sectorului construcțiilor pentru PIB al UE și pentru ocuparea forței de muncă, precum și rolul acestuia în realizarea obiectivelor strategice legate de climă, mediu și energetice, competitivitatea acestui sector constituie o prioritate politică permanentă.

Mai mult, în special în perioade de criză economică și financiară, politicile UE în domenii precum schimbările climatice, eficiența energetică și energiile regenerabile, în special în contextul unei politici de încurajare susținută a renovării clădirilor, ar trebui privite ca fiind o oportunitate pentru a revitaliza întreprinderile și pentru ocuparea forței de muncă în sectorul construcțiilor.

²⁹ Ibidem.

Prezenta comunicare trece în revistă domeniile care prezintă un potențial de creștere pentru întreprinderile din sectorul construcțiilor, adeseori în cadrul strategiilor și instrumentelor de politică existente. Implementarea deplină a acestor strategii ale UE ar trebui, de exemplu, să încurajeze investițiile pe termen lung în rețelele transeuropene, în cercetare și inovare și într-o bază mai solidă de capital uman, ceea ce ar conduce la întărirea competitivității în sectorul construcțiilor, atât pe piața internă a UE, cât și pe piețele internaționale. Această politică ar trebui însoțită de un cadru juridic clar și coerent și de metode armonizate pentru evaluarea performanțelor de durabilitate, pentru a se garanta buna funcționare a pieței interne pentru materiale și servicii de construcții.

Succesul strategiei propuse depinde de angajamentul statelor membre și al părților interesate din construcții la diferite niveluri:

- forumul strategic tripartit de nivel înalt ar trebui să aibă un mandat clar pentru a efectua o evaluare critică a performanțelor sectorului de construcții;
- statele membre și părțile interesate din construcții ar trebui să asigure legături adecvate cu agendele naționale și sectoriale din domeniul construcțiilor;
- statele membre și părțile interesate din construcții ar trebui să faciliteze transferul de experiență și de bune practici în cadrul grupurilor tematice pentru a asigura implementarea lor operațională de către întreprinderile de construcții;
- fiecare intervenție politică ar trebui monitorizată și evaluată în raport cu o serie de indicatori.

ANEXĂ –PLAN DE ACTIUNE

Acțiuni pe termen scurt (2012-2014) – referință la punctele 3.1.1 și 3.2.1 din comunicare

Acțiuni	Rezultat	Context politic	Competență principală	Termen
Analiza diverselor instrumente financiare ale UE și naționale de sprijinire a eficienței energetice a clădirilor	Raport al Comisiei Europene și recomandări privind sprijinul financiar pentru eficiența energetică a clădirilor	Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor/plan de acțiune privind eficiența energetică 2011	Comisia Europeană	În curs de desfășurare – până la sfârșitul anului 2013
Instrumente fiscale și mecanisme de credit pentru proiectele de renovare proporționale cu sustenabilitatea unor obiective care urmează să fie atinse	Document de lucru al serviciilor Comisiei privind punerea în aplicare de către statele membre a măsurilor de eficiență energetică (inclusiv instrumente fiscale și mecanismele de credit în sectorul construcțiilor) bazată pe planurile naționale de acțiune pentru eficiență	Directiva 2006/32/CE privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice/ Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor	Comisia Europeană	2012-2013

	energetică			
Proiect-pilot privind asigurarea și garanția de bună execuție	Recomandări preliminare privind sistemele de asigurări pentru a acoperi garanțiile de bună execuție ale micilor contractanți	Nou proiect-pilot susținut de Parlamentul European (început în 2012)	Comisia Europeană	2013
Campanii de informare privind noua directivă privind combaterea plăților întârziate	Sensibilizarea cu privire la drepturile existente ale contractanților în materie de termene de plată	Directiva 2011/7/UE	Comisia Europeană	2012
Proiect-pilot pentru executarea rapidă și eficientă a creanțelor neachitate ale IMM-urilor care funcționează peste hotare	Sensibilizarea cu privire la drepturile existente ale contractanților în materie de termene de plată	Directiva 2011/7/UE	Comisia Europeană	2012-2013
Evaluarea inițiativei pentru competențe BUILD UP în vederea extinderii inițiativei la alte categorii de profesioniști din domeniul construcțiilor și la alte calificări necesare	Raport de evaluare	Programul „Energie inteligentă - Europa”	Comisia Europeană	2013-2014
Instrumentele de inginerie financiară și asistență pentru dezvoltarea proiectului de proiecte de renovare la scară mică cu garanții contractuale privind performanțele	Raport al statelor membre privind	Fonduri structurale	Statele membre	2012-2014

clădirilor	punerea în aplicare a instrumentelor și mecanismelor financiare			
Includerea foilor de parcurs privind formarea competențelor în cadrul priorităților de finanțare ale Fondului Social European pentru perioada 2014-2020	Foi de parcurs privind formarea competențelor, desfășurate prin intermediul finanțării FSE	Politica energetică Politica regională Politica de ocupare a forței de muncă	Comisia Europeană Statele membre	2012-2013

Acțiuni pe termen mediu și lung (2014-2020)

1. Stimularea condițiilor favorabile investițiilor – referințe în secțiunea 3.1.2 din Comunicare

Acțiuni	Rezultat	Context politic	Competență	Termen
Aliniere minimă la un nivel tehnic a procesului național de acordare a autorizațiilor pentru secțiunile transfrontaliere TEN	Specificațiile tehnice comune ale UE	Rețele transeuropene pentru transport	Comisia Europeană	2014 - 2016
Identificare a lacunelor tehnologice în lanțul de valori din domeniul construcțiilor și dezvoltarea unui plan de acțiune pentru a remedia aceste lacune	Conferință și recomandări cu privire la prioritățile de inovare în construcții	Politica de inovare	Comisia Europeană	2013
Inițiative comune coordonate între statele membre și actorii privați care combină cercetarea-inovarea-achizițiile cu certificarea, asigurarea, grupurile interregionale etc. pentru a accelera utilizarea de noi cunoștințe și tehnologii la nivelul UE și la niveluri regionale	Proiecte	Orizont 2020 COSME Fondurile politicii de coeziune a UE	Statele membre	2014 - 2020

2. Îmbunătățirea bazei de capital uman – referințe în secțiunea 3.2.2 din Comunicare

Acțiuni	Rezultat	Context politic	Competență	Termen
Inițiativele UE de dialog social pentru adaptarea educației și formării profesionale la nevoile de calificări viitoare din sectorul construcțiilor, care identifică cerințele de bază în materie de competențe în anumite ramuri și facilitarea recunoașterii reciproce a	Studiu pentru dezvoltarea unei platforme de	Dialog social UE	Comisia Europeană	2012 - 2014

calificărilor	informare			
Crearea unui consiliu sectorial european pentru competențe în sectorul construcțiilor care să dezvolte inițiative în domeniul energiei precum și al eficienței resurselor la clădiri, sănătate și siguranță, standarde de calitate, ucenicie, gestionare comună a fondurilor de către partenerii sociali etc.	Consiliul sectorial UE pentru competențe	Dialog social UE	Comisia Europeană	2013-2016
Alianța competențelor sectoriale în UE în probleme de construcții durabile	Parteneriate pentru livrarea de programe adaptate sau calificări pentru educație și formare profesională (EFP) în moduri inovatoare	Noi competențe pentru noi locuri de muncă	Comisia Europeană	2013 - 2016
Intervenția rapidă pentru a adopta directiva propusă recent privind aplicarea Directivei 96/71/CE cu privire la detașarea lucrătorilor	Adoptare unei noi directive UE	Directiva 96/71	Consiliul și Parlamentul European	2012-2014
Parteneriate de sistemelor de învățământ și de formare profesională la nivel național și regional pentru a răspunde nevoilor actuale și viitoare din sectorul construcțiilor, în special în domeniul TIC	Parteneriate dedicate pentru educație și formare profesională (EFP)	Politicile naționale EFP	Organizații sectoriale	2013-2016
Campanii de mărire a atractivității sectorului construcțiilor pentru talente	Campanii de sensibilizare		Organizații sectoriale	2012-2020

3. Îmbunătățirea eficienței utilizării resurselor, a performanțelor de mediu și a oportunităților de afaceri – referințe la punctul 3.3 din Comunicare

Acțiuni	Rezultat	Context politic	Competență	Termen
Recunoașterea reciprocă a metodelor pentru evaluarea performanțelor de mediu ale clădirilor ³⁰	Sistemul UE de evaluare ecologică UE a clădirilor și specificațiile tehnice UE	Politica UE privind eficiența utilizării resurselor și politica UE de standardizare	Comisia Europeană	2014-2016
Recunoașterea reciprocă a metodelor de evaluare a riscurilor, luând în considerare performanțele de mediu, în special în contextul activităților UE de standardizare și al sistemelor de asigurări	Specificațiile tehnice UE	Politica UE de standardizare	Comisia Europeană	2014-2018
Metodologie UE pentru calcularea costurilor pe ciclu de viață pentru clădiri pentru achizițiile publice ecologice ³¹	Orientări UE pentru calcularea costurilor pe ciclu de viață în achizițiile publice	Achiziții publice ecologice	Comisia Europeană	2014-2016
Creșterea utilizării de achiziții publice ecologice în politica regională în perioada de programare următoare ³²	Promovarea în continuare a criteriilor conexe APE în domeniul construcțiilor în cadrul proiectelor finanțate de UE	Politica regională	Comisia Europeană	2014-2020
Evaluarea obstacolelor care rezultă din legislația națională care reglementează un astfel	Concluzii practice	Evaluarea de	Comisia	2013-2016

³⁰ Măsură care trebuie elaborată în continuare în Comunicarea din 2013 privind construirea unor clădiri durabile

³¹ Măsură care trebuie elaborată în continuare în Comunicarea din 2013 privind construirea unor clădiri durabile

³² Măsură care trebuie elaborată în continuare în Comunicarea din 2013 privind construirea unor clădiri durabile

de proces de autorizare pentru proiectele majore de construcții	la procesul de revizuire a Directivei privind evaluarea impactului asupra mediului Orientări pentru simplificarea procedurilor de evaluare de mediu pentru proiectele de interes comun privind infrastructura energetică	mediu și proceduri naționale de acordare a autorizațiilor	Europeană	
Norme armonizate privind declararea caracteristicilor de performanță a produselor de construcție în ceea ce privește utilizarea durabilă a resurselor ³³	Norme armonizate la nivelul UE și actualizarea standardelor UE armonizate	ENTR/ Regulament privind produsele de construcție	Comisia Europeană	2013-2018
Evaluarea performanței subsectoarelor de construcții în ceea ce privește competitivitatea și dezvoltarea durabilă la nivel național și regional	Rapoarte	Politici naționale privind construcțiile	Statele membre	

³³

Măsură care trebuie elaborată în continuare în Comunicarea din 2013 privind construirea unor clădiri durabile

4. Consolidarea pieței interne a construcțiilor – referințe la punctul 3.4 din Comunicare

Acțiuni	Rezultat	Context politic	Competență principală	Termen
„Verificări ale adecvării” legislației UE pentru a identifica sarcinile administrative excesive, suprapunerile, lacunele, inconsecvențele, măsurile caduce	Raportul de evaluare și recomandările privind legislația UE	Reglementarea inteligentă	Comisia Europeană	2013-2015
Reexaminarea punerii în aplicare a Eurocodurilor în statele membre și propuneri menite a asigura utilizarea Eurocodurilor în achizițiile publice, precum și alte instrumente, cum sunt evaluările riscului la nivel național și planurile de gestiune.	Raportare privind alte standarde de bază pentru proiectarea de construcții și posibilă mandatare standardizare privind acestea	Recomandare CE privind Eurocodurile 2003/887/CE	Comisia Europeană	2013-2014
Supravegherea pieței în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației europene	Reducerea numărului de reclamații înaintate de industrii	Regulamentul 765/2008/CE	Statele membre	

5. Promovarea poziției competitive globale a întreprinderilor de construcții – referințe în secțiunea 3.5 din Comunicare

Acțiuni	Rezultat	Context politic	Competență principală	Termen

Negocierea de angajamente comerciale în ceea ce privește accesul la piețele de achiziții publice și comerciale din țări terțe	Acorduri comerciale de asigurare a accesului pe piață a produselor pentru construcții și a serviciilor	Politica comercială a UE	Comisia Europeană	În desfășurare
Crearea de oportunități de utilizare a instrumentelor financiare ale UE, de exemplu, de la Banca Europeană de Investiții, pentru sprijinirea conexiunilor transcontinentale	Informații specifice privind utilizarea instrumentelor financiare ale UE	De exemplu, Parteneriatul UE-Africa pentru infrastructură în transporturi	Comisia Europeană	2013-2016
Sprijin financiar pentru asistență tehnică în vederea internaționalizării micilor contractanți specializați	Asistență tehnică pentru micii contractanți din UE	Comunicarea „ <i>Small business, Big world</i> ” („Întreprinderi mici într-o lume mare”)	Comisia Europeană	2012-2015
Dezvoltarea cooperării cu Africa, America Latină, Rusia, țările din vecinătate privind construcția durabilă în domeniul achizițiilor publice	Forum internațional	Dialog UE extern și de reglementare	Comisia Europeană	2013-2015
Acțiune rapidă pentru a adopta noul regulament propus privind accesul bunurilor și serviciilor din țări terțe la piața de achiziții publice a UE și procedurile de sprijin a negocierilor privind accesul bunurilor și serviciilor din UE la piețele de achiziții publice din țările terțe	Adoptarea unui regulament UE	Propunere de regulament privind reciprocitatea accesului la piață	Statele membre	2012-2014